

KIỂM ĐỊNH CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI CÁC THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM

ThS Lê Thị Thành Huế

Thư viện Trường Đại học Hà Nội

Tóm tắt: Kiểm định chất lượng giáo dục nói chung và kiểm định chất lượng giáo dục đại học nói riêng là hoạt động đã được triển khai ở nhiều quốc gia với nhiều bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng đã được xây dựng và triển khai vào thực tiễn. Bài viết tổng quan về hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục đại học và vấn đề đặt ra đối với các thư viện trường đại học ở Việt Nam trong việc đảm bảo các điều kiện đáp ứng các yêu cầu kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học và kiểm định chương trình đào tạo. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng hoạt động, đảm bảo các yêu cầu kiểm định chất lượng thư viện trong bối cảnh mới.

Từ khoá: Kiểm định chất lượng giáo dục; giáo dục đại học; thư viện đại học.

ACCREDITATION OF HIGHER EDUCATION QUALITY AND CHALLENGES FACING UNIVERSITY LIBRARIES IN VIETNAM

Abstract: Accreditation of education quality in general and accreditation of higher education quality in particular has been executed in a large number of countries, many sets of quality assessment standards that have been developed and implemented in practice. The article provides an overview of higher education accrediting activities and the challenges facing university libraries in Vietnam in guaranteeing to fulfill the requirements for the quality accreditation of tertiary educational institutions and curriculums. On that basis, the article proposes a number of solutions to improve the quality of operations and ensure fulfilling the requirements of library quality accreditation in the new context.

Keywords: Education quality accreditation; higher education; university library.

Mở đầu

Trong những năm gần đây, việc ban hành các chính sách về kiểm định chất lượng giáo dục và các yêu cầu đảm bảo chất lượng đào tạo đã góp phần đẩy mạnh hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục đào tạo với số lượng các cơ sở giáo dục, chương trình đào tạo được kiểm định ngày càng gia tăng. Với mong muốn nâng cao chất lượng, uy tín và vị thế trong đào tạo, các trường đại học ở Việt Nam đã rất chú trọng tới các hoạt động đảm bảo chất lượng trong đó có hoạt động thư viện đại học. Tuy nhiên, với những yêu cầu thực tiễn của hoạt động kiểm định, các thư viện đại học còn rất lúng túng và khó khăn trong việc chuẩn bị các điều kiện đảm bảo chất lượng và triển khai các hoạt động kiểm định chất lượng. Do đó, không nhiều thư viện đại học đạt chuẩn về kiểm

định chất lượng tiêu chí thư viện theo các bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng được ban hành. Điều này đã ảnh hưởng không nhỏ tới hoạt động của thư viện đại học và trường đại học. Vì vậy, các thư viện đại học ở Việt Nam cần có hướng rà soát, đánh giá các điều kiện đảm bảo chất lượng trên cơ sở các bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng hiện nay, tập trung đầu tư nguồn lực nâng cao chất lượng hoạt động, đáp ứng các yêu cầu kiểm định góp phần nâng cao vai trò, vị thế và uy tín của thư viện trong giáo dục đại học tại Việt Nam.

1. Tổng quan về kiểm định chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam

1.1. Một số khái niệm cơ bản

Hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục nói chung và kiểm định chất lượng giáo dục đại học nói riêng đã được triển khai rộng

khắp trên thế giới với nhiều tiêu chuẩn kiểm định chất lượng đã được xây dựng và triển khai áp dụng. Trong hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục, có nhiều khái niệm đã được đề cập từ các góc độ tiếp cận. Tại Việt Nam, các khái niệm liên quan tới hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục đã được đề cập trong các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục được ban hành qua các năm 2004, 2007 và 2017. Trong đó, Điều 2, Thông tư 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2017 ban hành quy định về kiểm định chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam đã đưa ra các khái niệm cơ bản, cốt lõi sau [5]:

- *Chất lượng của cơ sở giáo dục đại học* là sự đáp ứng mục tiêu do cơ sở giáo dục đề ra, đảm bảo các yêu cầu về mục tiêu giáo dục của Luật Giáo dục đại học, phù hợp với yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực cho sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và cả nước.

- *Đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục đại học* là việc thu thập, xử lý thông tin, đưa ra những nhận định dựa trên các tiêu chuẩn đánh giá đối với toàn bộ hoạt động của cơ sở giáo dục, bao gồm: đảm bảo chất lượng về chiến lược, đảm bảo chất lượng về hệ thống, đảm bảo chất lượng về thực hiện chức năng và kết quả hoạt động của cơ sở giáo dục.

- *Kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học* là hoạt động đánh giá và công nhận mức độ cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục do Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành.

- *Tự đánh giá* là quá trình cơ sở giáo dục tự xem xét, nghiên cứu dựa trên các tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục do Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành để báo cáo về thực trạng chất lượng giáo dục, hiệu quả hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học, nhân lực, cơ sở vật chất và các vấn đề liên quan khác để cơ sở giáo dục tiến hành điều chỉnh các nguồn lực và quá

trình thực hiện nhằm đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục.

- *Đánh giá ngoài* là quá trình khảo sát, đánh giá của tổ chức kiểm định chất lượng giáo dục dựa trên các tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục do Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành để xác định mức độ cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục.

- *Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục* là mức độ yêu cầu và điều kiện mà cơ sở giáo dục phải đáp ứng để được công nhận đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục. Mỗi tiêu chuẩn ứng với một lĩnh vực hoạt động của cơ sở giáo dục; trong mỗi tiêu chuẩn có một số tiêu chí.

- *Tiêu chí đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục* là mức độ yêu cầu và điều kiện cần đạt được ở một khía cạnh cụ thể của mỗi tiêu chuẩn.

- *Các bên liên quan* đến cơ sở giáo dục bao gồm: người học, giảng viên, nhân viên, đội ngũ lãnh đạo và quản lý, nhà sử dụng lao động, các đối tác, gia đình người học, nhà đầu tư, cơ quan quản lý trực tiếp, cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục, tổ chức, cá nhân có liên quan khác.

Như vậy, có thể thấy hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục nói chung và giáo dục đại học nói riêng là tổng thể các hoạt động bao gồm hoạt động tự đánh giá và đánh giá ngoài dựa trên cơ sở xem xét khả năng đáp ứng các yêu cầu về chất lượng thông qua bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng với các tiêu chí và mốc tham chiếu cụ thể về yêu cầu chất lượng giáo dục.

1.2. Các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam

Trong hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục, bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục có ý nghĩa đặc biệt và là công cụ đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục. Cơ sở giáo dục căn cứ vào bộ tiêu chuẩn để tiến hành các hoạt động tự đánh giá, các đơn vị có chức năng kiểm định căn cứ vào

bộ tiêu chuẩn để tiến hành các hoạt động đánh giá ngoài đối với cơ sở giáo dục. Do đó, xây dựng và tổ chức triển khai bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trong các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam là hoạt động quan trọng và đặc biệt được các bên liên quan quan tâm.

Cho đến nay, Việt Nam đã ban hành ba bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục đại học qua từng thời kỳ bao gồm:

- *Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng trường đại học được ban hành năm 2004*

Đây là bộ tiêu chuẩn đầu tiên về kiểm định chất lượng các trường đại học được Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành tạm thời theo Quyết định số 38/2004/QĐ-BGDĐT ngày 02 tháng 12 năm 2004.

Quy định trên được xây dựng với 10 tiêu chuẩn và 53 tiêu chí [1]. Trong đó, tiêu chí đánh giá chất lượng thư viện được đề cập trong Tiêu chí 5.10 (Nhân viên thư viện) và Tiêu chí 9.1 (Thư viện).

- *Bộ Tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học được ban hành năm 2007*

Bộ Tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học được ban hành năm 2007 kèm theo Quyết định số 65/2007/QĐ-BGDĐT ngày 01 tháng 11 năm 2007. Trong đó quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học với 10 tiêu chuẩn và 61 tiêu chí [2].

Trong Bộ Tiêu chuẩn ban hành 2007, tiêu chí về thư viện được quy định trong tiêu chuẩn 9 (Tiêu chí 9.1).

- Bộ Tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục đại học ban được hành năm 2017

Ngày 19 tháng 5 năm 2017, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT quy định về kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học với 25 tiêu chuẩn và 111 tiêu chí [3].

Bộ Tiêu chuẩn đã đưa ra các tiêu chí đánh giá cụ thể hơn về chất lượng các mảng

hoạt động của cơ sở giáo dục đại học. Trong đó, tiêu chí đánh giá về nguồn học liệu và hoạt động phục vụ, hỗ trợ của thư viện đại học được quy định trong Tiêu chí 7.4 và Tiêu chí 15.4.

- *Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo*

Bên cạnh các bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục đại học, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành các quy định về kiểm định chương trình đào tạo trong các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam.

Ngày 14 tháng 3 năm 2016, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ra Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ban hành quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học gồm có 11 tiêu chuẩn và 50 tiêu chí [4].

Cùng với Thông tư ban hành các bộ tiêu chuẩn, Cục Quản lý chất lượng - Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã ban hành tài liệu hướng dẫn kèm theo công văn số 768/QLCL-KĐCLGD và 769/QLCL-KĐCLGD ngày 20 tháng 4 năm 2018 và gần đây là công văn số 1668/QLCL-KĐCLGD và 1669/QLCL-KĐCLGD ngày 31 tháng 12 năm 2019. Trong đó, tiêu chí về thư viện được đề cập trong Tiêu chí 9.2 thuộc Tiêu chuẩn 9 của Bộ tiêu chuẩn.

Trên cơ sở yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các trường đại học đã và đang tích cực đăng ký kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học và chương trình đào tạo. Đến nay, Việt Nam đã có nhiều trường đại học với nhiều chương trình đào tạo được công nhận và cấp chứng nhận kiểm định chất lượng.

2. Kiểm định chất lượng thư viện đại học và vấn đề đặt ra cho các thư viện đại học ở Việt Nam

2.1. Nội dung cơ bản của kiểm định chất lượng thư viện trong cơ sở giáo dục đại học

Kiểm định chất lượng thư viện đại học là một nội dung quan trọng khi tiến hành kiểm định cơ sở giáo dục đại học và kiểm

định chương trình đào tạo trong cơ sở giáo dục đại học. Mỗi bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng có các mốc chuẩn tham chiếu khác nhau. Tuy nhiên, theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, từ sau năm 2017, các trường đăng ký kiểm định cơ sở giáo dục đào tạo sẽ áp dụng Bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng ban hành năm 2017 với 25 tiêu chuẩn và 111 tiêu chí.

Trong hướng dẫn ban hành kèm theo công văn số 1668/QLCL-KĐCLGD của Cục Quản lý chất lượng - Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 31 tháng 12 năm 2019, tiêu chí thư viện được xem xét ở Tiêu chí 7.4 đối với kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục như sau:

Tiêu chí 7.4: Hệ thống lập kế hoạch, bảo trì, đánh giá và tăng cường các nguồn lực học tập như nguồn học liệu của thư viện, thiết bị hỗ trợ giảng dạy, cơ sở dữ liệu trực tuyến, v.v. để đáp ứng các nhu cầu về đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng được thiết lập và vận hành.

Bên cạnh đó, hướng dẫn ban hành kèm theo công văn số 1669/QLCL-KĐCLGD về kiểm định chất lượng chương trình đào tạo của Cục Quản lý chất lượng - Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 31 tháng 12 năm 2019, tiêu chí thư viện được xem xét ở Tiêu chí 9.2 như sau:

Tiêu chí 9.2: Thư viện và các nguồn học liệu phù hợp được cập nhật để hỗ trợ các hoạt động đào tạo và nghiên cứu.

Để đảm bảo ở mức “Đạt” trong kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học hay trong kiểm định chương trình đào tạo đối với thư viện đại học, các thư viện đại học cần đảm bảo các hoạt động đáp ứng các yêu cầu của tiêu chí với các mốc chuẩn tham chiếu và minh chứng tối thiểu theo hướng dẫn.

2.2. Những vấn đề đặt ra đối với thư viện trường đại học trong hoạt động kiểm định chất lượng

Trong vài năm trở lại đây, việc triển khai kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học và chương trình đào tạo trong các cơ sở giáo dục đại học đã đem đến cho thư viện các trường đại học các cơ hội và thách thức mới. Việc tự đánh giá và kiểm định chất lượng không chỉ giúp các thư viện đại học rà soát và đánh giá hoạt động mà còn giúp phát hiện các vấn đề cũng như đem đến động cơ và sức ép liên tục cải tiến góp phần nâng cao chất lượng hoạt động, đáp ứng tốt nhất nhu cầu của cán bộ, giảng viên và người học. Tuy nhiên, các thư viện đại học cũng gặp rất nhiều khó khăn, thách thức trong việc đảm bảo các điều kiện đáp ứng yêu cầu kiểm định chất lượng trong bối cảnh các thư viện còn nhiều vấn đề bất cập trong tổ chức hoạt động. Vì vậy, bên cạnh một số thư viện đại học đạt chuẩn sau khi được kiểm định vẫn còn nhiều thư viện đại học “Không đạt” các yêu cầu của tiêu chí thư viện khi kiểm định. Trong đó có các nguyên nhân thường gặp sau:

- Chưa có đầy đủ tài liệu là giáo trình, tài liệu tham khảo các học phần theo chương trình đào tạo của các đơn vị đào tạo. Theo yêu cầu của mốc chuẩn tham chiếu, mọi tài liệu được liệt kê trong chương trình đào tạo cần phải có đầy đủ và được phục vụ tại thư viện. Thực tế cho thấy, khi tiến hành kiểm định chất lượng, nhiều thư viện còn gặp nhiều khó khăn trong việc giải trình sự đầy đủ của tài liệu thư viện theo yêu cầu của tiêu chí.

- Còn sử dụng tài liệu photo, tài liệu đã cũ, lỗi thời, không đảm bảo về số lượng và chất lượng tài liệu phục vụ học tập và

ngiên cứu. Tài liệu chưa được cập nhật thường xuyên, đặc biệt là tài liệu cập nhật mới theo chương trình đào tạo.

- Tài liệu số của các thư viện đại học còn hạn chế, chưa đảm bảo vấn đề về bản quyền và chưa đáp ứng được nhu cầu của người sử dụng.

- Thiếu các văn bản ban hành và công bố bao gồm các quyết định, quy định, nội quy liên quan tới việc tổ chức hoạt động của thư viện đại học.

- Chưa thường xuyên đánh giá phản hồi của người dùng về hoạt động và chất lượng hoạt động của thư viện. Các kết quả thu thập thông tin phản hồi của người dùng chưa được phân tích và sử dụng hiệu quả vào thực tiễn hoạt động.

- Chưa xây dựng được các tủ sách tại các đơn vị đào tạo phục vụ nhu cầu tài liệu chuyên môn và giáo trình phục vụ giảng dạy.

- Chưa tiến hành thường xuyên các hoạt động cải tiến đối với các vấn đề đã được phát hiện và khuyến nghị cần cải tiến nhằm nâng cao chất lượng hoạt động đáp ứng yêu cầu của người sử dụng.

Bên cạnh đó, khi tiến hành hoạt động tự đánh giá và làm việc với đoàn đánh giá ngoài trong thời gian kiểm định, các thư viện đại học cũng gặp nhiều khó khăn như:

- Lúng túng trong việc viết báo cáo mô tả và trình bày minh chứng trong báo cáo tự đánh giá về tiêu chí thư viện và trong hộp minh chứng.

- Không thu thập đủ minh chứng tối thiểu cũng như các minh chứng cần thiết chứng minh cho các hoạt động chuyên môn, quản lý đã được triển khai và chứng minh hiệu quả phục vụ của thư viện.

- Đối diện với tình trạng thiếu các điều kiện đảm bảo yêu cầu mốc chuẩn tham chiếu của tiêu chí thư viện trong kiểm định chất lượng.

- Thiếu kinh nghiệm làm việc với đoàn đánh giá ngoài và còn lúng túng trong việc giải trình hoạt động với chuyên gia đánh giá

ngoài khi kiểm tra các điều kiện thực tế của thư viện.

Do vậy, trong bối cảnh các trường đại học tiếp tục triển khai các hoạt động tự đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục, các thư viện đại học ở Việt Nam cần xác định lộ trình tự đánh giá, rà soát và liên tục cải tiến hoạt động nhằm đảm bảo các yêu cầu về kiểm định chất lượng thư viện theo yêu cầu của tiêu chuẩn.

3. Giải pháp nâng cao khả năng đáp ứng yêu cầu kiểm định chất lượng thư viện trong cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam

Các hoạt động tự đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục theo Bộ tiêu chuẩn 2017 là tất yếu. Vì vậy, bên cạnh việc tiếp tục cải tiến theo khuyến nghị trong đợt khảo sát chính thức tại các cơ sở giáo dục đại học đối với tiêu chí thư viện, các thư viện đại học cần phải chuẩn bị thật tốt các nguồn lực và hoạt động theo yêu cầu của Tiêu chí 7.4, các mốc chuẩn tham chiếu và các minh chứng tối thiểu cần thiết để sẵn sàng cho kiểm định chất lượng.

Đối với đánh giá chương trình đào tạo, việc tiếp tục kiểm định theo Bộ tiêu chuẩn ban hành năm 2016 là một thuận lợi cho các thư viện đã được tiếp cận và triển khai theo Bộ tiêu chuẩn này. Tuy nhiên, những khó khăn gặp phải trong quá trình tự đánh giá, phục vụ kiểm định và những tồn tại, hạn chế của các thư viện đã được đoàn chuyên gia khuyến nghị là những vấn đề đòi hỏi các thư viện cần khẩn trương có hướng khắc phục, cải tiến chuẩn bị cho chu kỳ rà soát và kiểm định chương trình mới. Trong đó tập trung vào các nhóm giải pháp sau:

3.1. Nâng cao chất lượng hoạt động thư viện đại học đáp ứng các yêu cầu kiểm định chất lượng

Từ thực tiễn quan trọng của việc đảm bảo nguồn học liệu trong kiểm định chất lượng thư viện, các thư viện đại học cần chú trọng giải quyết các vấn đề sau:

- *Nâng cao chất lượng nguồn lực thông tin:*

+ Với chu kỳ kiểm định 5 năm/1 lần và rà soát 2,5 năm/1 lần, tài liệu thư viện cần liên tục được cập nhật, bổ sung, thay thế, đảm bảo yêu cầu chỉnh sửa chương trình đào tạo. Có kế hoạch bổ sung cập nhật tài liệu là giáo trình, tài liệu tham khảo bám sát theo chương trình chi tiết học phần các ngành đào tạo.

+ Xây dựng các tủ sách phục vụ nhu cầu tài liệu chuyên môn của giảng viên. Các thư viện đại học cần phối hợp với các đơn vị đào tạo triển khai xây dựng mới và cập nhật tủ sách tại các Khoa/Bộ môn đảm bảo nguồn học liệu chuyên ngành phục vụ trực tiếp hoạt động giảng dạy và học tập.

+ Có giải pháp giải quyết các vấn đề về bản quyền của tài liệu, đặc biệt là tăng cường tài liệu môn học dưới dạng in và số hóa khai thác trực tuyến nhằm tạo điều kiện cho người học tiếp cận nguồn tài liệu tài liệu môn học được dễ dàng và thuận lợi.

- *Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động:*

+ Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, đầu tư nâng cấp trang thiết bị, internet và các trang thiết bị tự động hóa của thư viện nhằm hiện đại hóa hoạt động thư viện nói chung, cải tiến hoạt động tự đánh giá và phục vụ kiểm định chất lượng nói riêng cũng như đảm bảo các điều kiện về thiết bị, công nghệ sử dụng trong tra cứu, học tập và nghiên cứu của người học.

+ Xây dựng CSDL quản lý chương trình đào tạo và tài liệu môn học góp phần tự động hóa và tăng cường hiệu quả quản lý, khai thác chương trình đào tạo, tài liệu môn học tại thư viện cũng như rút ngắn thời gian kiểm tra tài liệu thư viện trong kiểm định cơ sở giáo dục đại học và chương trình đào tạo.

- Tăng cường các hoạt động quản lý chất lượng thư viện

+ Tăng cường xây dựng hệ thống quản lý chất lượng toàn diện và đồng bộ các

hoạt động thư viện tại trường đại học, đặc biệt chú trọng quản lý chất lượng các sản phẩm, dịch vụ TT-TV nhằm đảm bảo cung cấp sản phẩm, dịch vụ có chất lượng cao cho người dùng.

+ Đẩy mạnh việc xây dựng và chuẩn hóa hệ thống quản lý chất lượng thư viện với đầy đủ các văn bản của hệ thống đáp ứng yêu cầu tiêu chuẩn, là công cụ thực thi hiệu quả hoạt động quản lý chất lượng góp phần tăng cường chất lượng hoạt động thư viện.

+ Thực thi quản lý chất lượng nghiêm túc và đầy đủ, đảm bảo các hoạt động quản lý và chuyên môn luôn được hoạch định, kiểm soát và cải tiến.

3.2. Nâng cao hiệu quả công tác tự đánh giá và chuẩn bị các điều kiện kiểm định chất lượng thư viện

Tự đánh giá và phục vụ kiểm định là hoạt động đặc biệt quan trọng trong việc chứng minh thư viện đảm bảo hay không đảm bảo các yêu cầu của tiêu chí kiểm định chất lượng. Hoạt động tự đánh giá và chuẩn bị các điều kiện kiểm định hiệu quả, phản ánh đúng, chân thực điểm mạnh, điểm tồn tại của hoạt động thư viện sẽ giúp đoàn đánh giá ngoài đánh giá đúng thư viện và có được các khuyến nghị cải tiến hiệu quả. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, nhiều điểm mạnh đã không được thể hiện và nhiều điểm tồn tại đã không được phát hiện từ nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan. Do vậy, các thư viện đại học cần chú ý một số nội dung sau:

- Chủ động xây dựng kế hoạch tự đánh giá đối với các hoạt động của thư viện theo yêu cầu của tiêu chí nhằm đảm bảo nhận diện rõ tình trạng và có giải pháp khắc phục những điểm còn hạn chế sao cho đáp ứng các yêu cầu của tiêu chí trước giai đoạn kiểm định cơ sở giáo dục tiếp theo và các chương trình đào tạo chưa được kiểm định.

- Xây dựng quy trình tự đánh giá và phục vụ đoàn khảo sát sơ bộ, chính thức đối với tiêu chí thư viện. Trong đó, cần làm rõ quy trình tác nghiệp, nhiệm vụ, người thực hiện, vấn đề phối hợp giữa các bên liên quan, tài liệu hướng dẫn tự đánh giá và kiểm định theo Bộ tiêu chuẩn 2017.

- Xác định minh chứng cần thiết phải thu thập, tạo lập và cách thức thu thập minh chứng. Trên cơ sở xác định tình trạng và khả năng thu thập, tạo lập minh chứng, các thư viện đại học cần xác định giải pháp tổ chức lưu trữ và hình thành kho minh chứng cần thiết đảm bảo minh chứng tối thiểu dựa trên các mốc tham chiếu theo yêu cầu của tiêu chí thư viện.

- Hình thành văn hóa minh chứng trong hoạt động quản lý và chuyên môn tại đơn vị. Theo đó, mọi hoạt động quản lý và chuyên môn cần được triển khai với đầy đủ hồ sơ thiết yếu, được lưu trữ và trình bày khoa học, dễ tra cứu và sử dụng khi cần thiết.

Ngoài ra, các thư viện đại học cũng cần chú trọng đào tạo cán bộ kiến thức và kinh nghiệm, kỹ năng trong hoạt động tự đánh giá và chuẩn bị các điều kiện kiểm định nhằm lan tỏa và hình thành văn hóa chất lượng của tổ chức.

Kết luận

Có thể nói, kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học nói chung và kiểm định chất lượng thư viện đại học nói riêng ngày càng được triển khai tích cực và có ý nghĩa quan trọng trong việc thúc đẩy nâng cao chất lượng hoạt động thư viện đại học. Trên cơ sở kết quả kiểm định chất lượng thư viện đại học, các khuyến nghị cải tiến được đưa ra và được thực hiện trong các thư viện đại học sẽ dần hình thành văn hóa chất lượng, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý chất lượng và chất lượng hoạt động của thư viện

đại học. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, các thư viện đại học vẫn còn rất nhiều khó khăn, thách thức trong việc đáp ứng các yêu cầu kiểm định chất lượng, đặc biệt là vấn đề học liệu và bản quyền học liệu. Vì vậy, để đảm bảo các yêu cầu kiểm định chất lượng đòi hỏi quyết tâm cao từ phía lãnh đạo và nhân viên thư viện trong việc thực thi quản lý chất lượng và tăng cường cải tiến toàn diện. Trong đó, phát hiện vấn đề cần cải tiến và duy trì hoạt động cải tiến đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong việc nâng cao chất lượng thư viện nói chung và kiểm định chất lượng thư viện nói riêng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2004). Quyết định số: 38/2004/QĐ-BGDĐT ngày 02 tháng 12 năm 2004, về việc ban hành quy định tạm thời về kiểm định chất lượng giáo dục.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007). Quyết định số 65//2007/QĐ-BGDĐT ngày 01 tháng 11 năm 2007 ban hành quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017). Quyết định số: 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2020 ban hành quy định về Kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016). Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14 tháng 3 năm 2016 ban hành quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017). Thông tư 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2017 ban hành quy định về kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 15-12-2020; Ngày phản biện đánh giá: 16-5-2021; Ngày chấp nhận đăng: 15-7-2021).